

Глас Српске: Интервју са првим замјеником високог представника Родериком Муром

Разговарала: Жељка Домазет

Не желим да створим утисак да међународна заједница у БиХ није гријешила, да не гријеш и да не може погријешити. Међународна заједница је направила много грешака у БиХ и сигуран сам да смо чинили грешке и за вријеме мог боравка овдје, међутим, не видим да смо направили грешку око крупних ствари.

Рекао је ово у интервјуу „Гласу Српске“ први замјеник високог представника у БиХ Родерик Мур. Он је нагласио да се не доводи у питање политички ћорсокак у којем се налази ФБиХ, нити ко покушава да озбиљност ситуације сакрије под тепих.

– Много сређенија је ситуација у РС. Не бих рекао да је тамо рај, али свима је јасно да је РС функционално боља од ФБиХ – истакао Мур.

Глас Српске: Послије сједнице Управног одбора Савјета за примјену мира (PIC) прошле седмице високи представник Валентин Инцко рекао је да ОНР никада није био ближи коришћењу бонских овлашћења. Због чега и због кога је разматрана та могућност?

Родерик Мур: Расположење на овом засједању PIC-а било је значајно различито од расположења прије шест мјесеци и раније. У сали је владала атмосфера дубоког разочарења и то се видјело и у тону коминикеа. Људи су се с правом питали како то да Београд и Приштина могу ријешити значајно и тешко питање Косова, а Бањалука, Сарајево и Мостар не могу да се договоре о рјешењу за спровођење одлуке „Сејдић-Финци“. У таквом контексту постављено је генерално питање да ли политика предавања свих радњи у руке домаћих лидера функционише и да ли

ће функционисати или међународна заједница треба да сагледа и друга средства која су јој на располагању, а једно од њих су и бонска овлашћења. Претјерао бих када бих рекао да је било конкретних и опипљивих намјера да се крене у примјену бонских овлашћења у било које догледно вријеме у будућности, јер сматрамо да су она посљедње, а не прво рјешење.

Глас Српске: Русија није подржала комплетан коминике, а руски амбасадор изјавио је да посебно нису задовољни пасусом који говори о реформи ФБиХ, те да треба отклонити узроке проблема, а не само гасити пожар. Шта је према Вашем мишљењу узрок проблема у Федерацији?

Родерик Мур: Нема никакве дилеме да у ФБиХ постоји велико политичко питање. Политички ћорсокак у којем се налази тај ентитет, а који има и много шире посљедице, не доводи се у питање. Нико не покушава да озбиљност ситуације у ФБиХ сакрије под тепих. Да сте којим случајем били на сједници РИС-а и поставили питање ко су кривци за ћорсокак у ФБиХ, мислим да би одговор био једногласан – тврдоглави локални политичари. Знам да је нека врста моде да локални политичари криве међународну заједницу за ове проблеме који се не рјешавају, говорећи да их је она произвела, али знам и да је међународна заједница уложила доста напора да помогне да проблеми буду ријешени.

Глас Српске: Сматрате ли да је добар дио кривице и на високом представнику због потеза да суспендује одлуке Централне изборне комисије БиХ (ЦИК) у вези са формирањем власти у ФБиХ?

Родерик Мур: Ако у политици понављате неку лаж хиљаду пута она постане истина. Међународна заједница и OHHR су интервенисали покушавајући да нађу рјешење посредовањем.

Глас Српске: Од те одлуке ситуација у ФБиХ се сваким даном додатно компликује?

Родерик Мур: Двије странке су прекршиле Устав ФБиХ, а високи представник је својом одлуком вратио ред и поредак и омогућио успостављање Владе која је функционисала добро. Погрешно је

наводити да је одлука високог представника извор свих проблема. Није ријеч о бјежању од одговорности, већ о суочавању са истином што се дешавало у ФБиХ посљедњих година.

Глас Српске: У свакој земљи ЦИК је највиша демократска институција, која је узгред речено формирана на инсистирање међународне заједнице, а имали смо ситуацију да управо високи представник суспендује њену одлуку?

Родерик Мур: Схватам ваш аргумент. Сматрам да је управо због тог аргумента високи представник дјеловао врло нерадо, али имајмо на уму да је високи представник у тој одлуци имао подршку чланова највећих демократских земаља са деценијском демократском традицијом.

Глас Српске: Да ли је сређенија ситуација у РС или ФБиХ?

Родерик Мур: У РС. Мислим да је то јасно свима и високи представник је то поменуо и у свом извјештају УН. Наравно, не бих рекао да је тамо рај, али свима је јасно да је РС функционално боља од ФБиХ.

Глас Српске: Како коментаришете оцјене да ОХР није радио на спровођењу Дејтонског споразума, већ на његовој разградњи и да РИС није дејтонска категорија?

Родерик Мур: Апсолутно се не слажем са таквом тврдњом. Истина је да РИС није постојао у Дејтону и да се појавио тек послије. Међутим, тврдити да РИС нема статус и да није валидан, је неваљан аргумент. Из Бањалуке често чујемо да ОНР не ради на примјени Дејтона, да га разграђује, али није ми мило што морам рећи да су такве тврдње смијешне. Разлог постојања ОНР-а јесте да обезбиједи примјену Дејтонског споразума. Говорити да ОНР дјелује против Дејтона, у ствари, значи говорити да међународна заједница ради против међународног споразума који је сама помогла да буде постигнут. Бојим се да у овој земљи има политичара који на Дејтон гледају као на јеловник. Узимају оне елементе који им се допадају, а одбацују оне који им се не допадају. Нереално је очекивати да је једном када је Устав

усвојен вријеме стало и да неће доћи, по потреби, до његовог дограђивања. И Устав моје земље који је донесен прије 225 година је претрпио промјене.

Глас Српске: Али у Уставном суду Ваше државе не сједе странци као у случају БиХ гдје су чак тројица?

Родерик Мур: Све потписнице Дејтонског споразума су се сложиле са учешћем странаца у тој институцији.

Глас Српске: Дејтонска обавеза је и да буде успостављена међуентитетска линија. Зашто међународна заједница није испунила ту обавезу?

Родерик Мур: Знам да NATO и EUFOR на ту одговорност гледају врло озбиљно, но мислим да је и ту приступ сличан цјелокупном садашњем приступу међународне заједнице. Они желе да домаће стране понуде рјешење.

Глас Српске: Дејтонска обавеза је била и да страни држављани који су ратовали у БиХ буду протјерани, а они су и даље ту?

Родерик Мур: Не могу баш ауторитативно о томе да говорим, јер нисам упознат са свим детаљима. Неки од мојих колега који и данас овдје раде са поносом су истицали да је процес ревизије држављанстава датих током рата био успјешан. Не желим да створим утисак да међународна заједница у БиХ није гријешила, да не гријеш и да не може погријешити. Међународна заједница је направила много грешака у БиХ и сигуран сам да смо чинили грешке и за вријеме мог боравка овдје, међутим, не видим да смо направили грешку око крупних ствари.

Глас Српске: Да ли је БиХ ближе затварању ОНР-а?

Родерик Мур: Занимљиво питање. Овдје сам већ три године и могу рећи да сам очекивао да ћемо сада бити на другом мјесту. Постоји пакет „пет плус два“ услова и циљева које треба испунити. Међутим, постоји увријежена логика да што је БиХ ближе Бриселу и што се више креће ка њему, то је улога ОНР-а

мања.

Логично је и то да БиХ која се брже креће ка ЕУ је БиХ која испуњава Дејтонски споразум. Напросто, БиХ која није привржена Дејтону, никада и неће стићи до ЕУ. А напредак ка ЕУ, значи да је прихваћен скуп приоритета. У таквом свјетлу не би вам требао високи представник који сједи у Сарајеву и интервенише с времена на вријеме. Жао ми је што ћу ово рећи, тај свијет који сам одсликао, тренутно не постоји и нисам сигуран да је на видику. Не бих могао рећи да смо данас ближе затварању ОНР-а. Али не би требало много да се мишљење међународне заједнице о томе фундаментално измијени.

Глас Српске: Када напуштате БиХ и ко ће Вам бити наслѣдник?

Родерик Мур: БиХ напуштам почетком јула. Знам ко је кандидат и једино што могу рећи, јесте да ми је он добар пријатељ, врло искусан дипломата и човјек са пуно искуства у региону, али не могу да вам откријем ко је он.